

България

Автор: Евгения Ташева,

За Земята

www.zazemiata.org

- За Земята си сътрудничи пряко с общини като Свиленград и Габрово, широко признати за своите иновативни усилия в посока нулеви отпадъци.
- Работим и с други местни власти в кампании за **предотвратяване на еднократната пластмаса и по-добро управление на биоотпадъците**, като подкрепяме както политики, така и прилагане на добри практики на местно ниво.
- Партньорство ни с инициативата **ЕкоОбщина** повишава осведомеността относно устойчивото развитие като увеличава видимостта на нашата работа както на национално, така и на международно ниво.

Национален и регионален контекст

През 2024 г. България премина през две кампании за парламентарни избори (през юни и октомври), което доведе до забавяне на ключови законодателни действия и финансиране. Най-значимо е отлагането от Парламента на задължителното въвеждане на принципа „Плащаш, колкото изхвърляш“ до 1 януари 2026 г., което предизвика [наказателна процедура](#) от Европейската комисия за неспазване на предишни срокове.

Въпреки политическата нестабилност, За Земята продължава да дава приоритет на решенията на местно ниво с предложенията за по-ефективно разделно събиране на отпадъците (особено биоотпадъците) и повишаване на осведомеността за добрите практики в управлението на отпадъците.

Свиленград

Свиленград, участник в проекта на ZWE [Elevating Reuse in Cities \(ERIC\)](#), се откроява с лидерство в определянето на такса „битови отпадъци“ на

база количество, използвайки [RFID технология](#) за идентифициране и измерване на отпадъците на домакинствата. Общината постоянно развива инфраструктурата си за разделно събиране, включително в селските райони – рядкост в България. Жители на ромския квартал организираха заедно с Общината голяма кампания за почистване на квартала, при която бяха събрани 1 700 кг отпадъци за един ден, а след това бяха поставени постоянни съдове за разделно събиране. Освен това, услугата на общината за безплатно събиране на рециклируеми материали от търговски обекти и обществени учреждения е възстановила стотици тонове качествени вторични суровини.

Габрово

Габрово, също участник в ERIC, организира обществено събитие без пластмаса, за да представи и тества своите решения по [Плана за предотвратяване на пластмасови отпадъци на града](#). Фестивалът Узана Фест продължава да развива своя система за депозитни чаши за многократна употреба, въпреки някои регулаторните предизвикателства.

Регионалното депо за неопасни отпадъци посреща стотици ученици всяка година, давайки им пряк достъп до процесите по управление на отпадъците. Наред със Свиленград, Габрово получи наградата ЕкоОбщина 2024 за иновативни и ефективни услуги по управление на отпадъците.

Благоевград и Варна

В Благоевград, част от кампанията [Fork2Farm](#) на ZWE, създадохме заедно с общината илюстрирано ръководство за разделно събиране на отпадъци, улесняващо процеса за жителите. Междувременно във Варна, местни активисти въвеждат принципите на нулеви отпадъци в образованието, работейки с училища и детски градини за прилагане на инициативи за намаляване на отпадъците.

Допълнително сътрудничество и добри практики

За Земята активно партнира с конкурса [ЕкоОбщина](#), иницииран от Френското посолство, като участва в оформянето на критериите за оценка с цел насърчаване на измерими резултати в намаляването на отпадъците. Това сътрудничество значително повиши видимостта на решенията с нулеви отпадъци и засили подкрепата на институционално ниво.

Освен с общини, подкрепяме местни движения, посветени на инициативи без пластмаса, кампании срещу изгарянето на отпадъци и образователни програми за младежи.

Успехи през 2024 г.

- Въпреки отлагането, темата за такса „Битови отпадъци“ на база количество остана в публичното пространство благодарение на медийно отразяване и местни събития със заинтересовани страни. Примерът на Свиленград е силен аргумент за прилагането на този модел и в други градове.
- Ролята на За Земята в най-големия конкурс за устойчиви общини в България – ЕкоОбщина – засили нашите послания сред министерства, Националното сдружение на общините и Френското посолство, което надгради въздействието ни.
- Публикации и наръчници
  - [Доклад за изгарянето на отпадъци](#): разкрива здравни и екологични рискове и подчертава, че капацитетът за изгаряне на отпадъци в България

вече е близо до законовия праг.

- [Доклад за отпадъците от опаковки](#): подкрепя исканията на общините за по-голям принос от организациите по оползотворяване.
- [Наръчник за събития с нулеви отпадъци](#): добре приет от партньори, включително бизнеси, с практични съвети за провеждане на устойчиви събития.

- Местни групи посетиха инсталацията за механично-биологично третиране (МБТ) в София, което доведе до публикации, съдържание в социалните мрежи и насърчаване на открит обществен диалог. Подобни действия във Варна, Благоевград и други градове поддържат движението живо.

Приоритети за 2025 г.

- През 2025 г. За Земята ще засили усилията за ускоряване на прилагането на такса „Битови отпадъци“ на база количество, подчертавайки успеха на Свиленград като модел. Чрез застъпничество за национално прилагане до 2026 г., целим да гарантираме, че местните власти са финансово и логистично подготвени за прехода.
- Успоредно с това ще разширим инициативите за разделно събиране на биоотпадъци, ще увеличим обществената информираност чрез медийни кампании и ще стартираме пилотни програми за събиране на органични отпадъци от домакинства и бизнеси.
- Също така ще засилим действията по ограничаване на пластмасата, като подкрепим общините при разработването на стратегии за зони без пластмаса. Не на последно място, ще продължим да овластяваме местните общности, като предоставим на квартални групи и училища ресурсите, от които се нуждаят, за да възприемат практики с нулеви отпадъци и да насърчават промяната отдолу нагоре.

Photo credits: Za Zemiata